



Свети Архијерејски Сабор СПЦ је, на свом априлско – мајском заседању 2010, канонизовао двојицу светих Срба – старца Симеона из манастира Дајбабе крај Подгорице (који се упокојио уочи Другог светског рата) и оца Јустина Ћелијског (+1979), великог подвижника, чудотворца и теолога, који је, поред Светог владике Николаја најпознатији у свету савремени православни Србин. Грци су оца Јустина назвали „високоврхим храстом Православља“ и говорили да је он „савест Српске Православне Цркве“ у доба титоизма, конфиниран у манстиру Ћелије код Ваљева, он је заиста био сведок апостолске тврдње да се „реч Божја не да везати“).

Аутор монументалних Житија светих, отац Јустин је написао и опсежно, вишетошно тумачење Посланица светог апостола Павла, као и незаобилазну тротомну Догматику Православне Цркве. Његове студије и збирке огледа попут „Светосавља као философије живота“, „Философских урвина“, „Достојевског о Европи и Словенству“ чине част српској теолошко – философској мисли двадесетог века, и спадају у најпревођенија дела наших писаца (превођена су на руски, енглески, француски, грчки, итд.) Уз све ово, отац Јустин је био (што је и најважније) велики подвижник и молитвеник, који је и за живота и после смрти чинио чуда силом Божјом (и о томе је објављена збирка сведочења.) Документарни филм о њему снимео је ђакон Ненад Илић. И филм је привукао пажњу не само Срба.

Но, овај текст се више неће бавити излагањем „заслуга“ оца Јустина, а ни чињеницом да се из његове Догматике не учи на Богословском факултету СПЦ. Пошто су Срби склони да својим заслужним људима певају посмртне похвале и зидају споменике само да би брже заборавили њихове поруке и завете, настојаћемо да се подсетимо Јустинових „речи српском народу кроз тамнички прозор“ ћелијске конфинације. Да су његове речи актуелне и данас, и да погађају у саму среду, показује нам и чињеница да „другосрбијанци“ већ две деценије дижу грају против ћелијског горостаса као „мрачњака“ који је био „против Европе“ и „екуменских евроинтеграција“.

### Христоцентричност и европклонство

Као и сваки аутентични хришћанин, отац Јустин Поповић је у Богочовеку Исусу Христу видео меру и проверу човека и света. Без Христа, говорио је, наш би свет био „тркалиште привиђења калдрмисано лобањама људским“. Ако су, на Велики петак, људи Бога осудили на смрт, Он је њих „осудио на бесмртност“, дарујући им, Својим васкрсењем, вечни и непролазни живот. Живот у Христу препорађа и човека и његову заједницу: начело љубави према Богу и ближњем прожима све, и гради све, и доноси неуништу радост постојања. Христос је Логос – Смисао човека и света (а, како би рекао аустријски психолог Виктор Франкл, вапај свих људи је „нечујни вапај за Смислом“.) Љубав према Христу неодвојива је од односа према браћи људима. “Волети ближњега као самога себе не значи волети га као што волимо себе, него волети га јер је ближњи наше истинско ЈА“, говорио је Георгије Флоровски; или, како каже светоотачка изрека: „Видео си брата свога – видео си Бога свога“.

По оцу Јустину, овој животворној науци Србе је научио Свети Сава. У књизи „Светосавље као философија живота“, насталој на основу предавања омладини за време Другог светског рата, он је понудио свеобухватну визију личности и друштва из христоцентричне перспективе. И та визија се поклапа с визијом Нове Србије Владике Николаја: „Човек изнад свега, а Бог изнад човека“.

Зато је отац Јустин био снажан критичар савремене Европе. Као интелектуалац европског формата, он је у западним „земљама светих чудеса“ (А. Хомјаков) увек умео да разликује оно што је добро и вредно од онога што је зло и наопако. На несрећу, у двадесетом столећу преовладало је зло и наопако. Аушвиц, ГУЛАГ и Хиросима потврдили су да је то, по Јустиновим речима, био „век атомске технике и прашумске етике“, у коме су и Бог и Божји човек одгурнути у страну да би настало идолопоклонство делима сопствених руку, техници лишеној логосних оријентира. Почео је да настаје свет – мравињак, који пориче насушну слободу у име неостварљивих утопија.

Уместо икономије (човекољубивог Христовог домостроја) тријумфовала је економија (новац, као концентрисана моћ, срушио је вредносне лествице, и метастазирао, прекривајући планету нихилистичком тамом егоцентризма.) Још у делу „Достојевски о Европи и Словенству“, објављеном 1940. године, Јустин Поповић је подсетио на писца „Браће Карамазова“ као пророка који је позивао: „Смири се, горди човече!“ То јест, умери своје захтеве, не гледај само у земљу, подигни главу ка Творцу. Иначе, створићеш антихристово друштво, којим ће управљати Велики Инквизитор, и у коме људи неће бити браћа, него црви под црном чизмом тоталитарне контроле.

Зато је отац Јустин стално позивао Србе да не приступају Европи без Христа – јер она није братство слободних, него хедонистички мравињак. И заиста: савремени западни секуларизам не значи пуку одвојеност Цркве од државе, него активно богоборство. Закони који се у Европској унији доносе директно су кршење хришћанских моралних норми (од озакоњења содомије до еутаназије), а забрана помињања нациотворног и културотворног хришћанства у преамбули Устава Европске уније јасан је доказ куда Европа стреми. Да и не говоримо о непоправљивој моралној трулежи: ако у Данску, из Немачке и других ЕУ земаља, долазе „муштерије“ да би на фармама плаћали власницима могућност да имају сексуалне односе са животињама и ако у ЕУ има око 4,5 милиона зависника од кокаина, то, очито, није средина у којој би човек неспутано могао да се развија као боголико биће.

Саставни део србског идентитета је православна вера, аутентично хришћанство са својом узвишеном етиком („Боље ти је изгубити главу, / него своју огрешити душу“ и „Земаљско је за малено царство, / а небеско увек и довека“ основни су етички постулати светосавског народа). Улазак у Европску унију (која, наравно није деголовска заједница отаџбина од Атлантика до Урала, него американоидна нихилистичка пустош его – економске утопије), у Унију „сенилних варвара“ (Жан Бодријар), лишених памћења и морала, очито би био слом читаве наше историјске вертикале.

Управо због тога је отац Јустин упозоравао Србе да се клоне Европе која је порекла своје хришћанско порекло, и кренула путем описаним у „Злим дусима“ Достојевског.

### Екуменизам и модернизам

У корену савремене европске пропасти, отац Јустин је видео удаљавање Запада од пуноте црквене истине које се, у једанаестом веку, збило кроз римског папу. По оцу Јустину, то је био трећи највећи пад у историји човека: Адам је отпао од Бога, Јуда издао Бога, а папа себе прогласио за Бога „намесника Христовог на земљи“. Из папизма се развио крајњи протестантски индивидуализам (данас има преко двадест хиљада протестантских секти које за себе кажу да су „Црква“.) Седамдесете године деветнаестог века коначно су учврстиле папизам: на Првом ватиканском концилу је донет декрет по коме је папа НЕЗАБЛУДИВ ПО ПИТАЊИМА ВЕРЕ. И то је основа свих тоталитаризама: пре него што је гас куљнуо из туш – кабина у Аушвицу, смрделе су ломаче „Свете Инквизиције“, плодови једне „непогрешивости“.

Зато је отац Јустин, у својој чувеној књизи „Православна Црква и екуменизам“ (објављеној 1974. у Солуну) био тако одлучан противник екуменизма, као западне политичке идеологије, чији је циљ да „уједини“ подељене хришћане, али без освртања на Истину. Оба екуменизма – и ватикански, као криптоунијатски (недавно је у Канади кардинал Левада, шеф Конгрегације за доктрину вере, изјавио да је циљ екуменизма повратак свих хришћана Риму) и женевски, протестантски – имају за циљ да одбаце питање правоверја, и да све сведу на сентименталистичку причу „all you need is love“ типа. Иза те приче се, наравно, увек крије политичка „воља за моћ“ глобалистичких елита, које морају да „построје“ недисциплиноване хришћане пре него што остваре своју древну девизу: „e pluribus unum“. Протестанти су распршени, православци „превише“ национално оријентисани, па зато сви треба да хрле централизованом Риму, а онда, скупа, да се поклоне златном телету светског тржишта. Кога брига за Истину?

Отац Јустин је, одлучно, тврдио да је Истину немогуће заобићи, јер она није појам, него Личност – Личност Христова. Зато је много пута од србских епископа тражио да иступе из женевског Светског савета цркава, и да Ватикану не чине уступке заборављајући Јасеновац, јер време јесте за сједињење свих одељених хришћана – али само ако западни хришћани схвате са је Православна Црква она Једна, Света, Саборна и Апостолска Црква коју је основао Христос.

Зато је отац Јустин био и против модернизма у цркви који је плод екуменизма - да би се хришћани сјединили – (без освртања на Истину, понављамо!) – њихове богослужбене и предањске праксе морају се ујединити, и то по принципу протестантског, тобож „ранохришћанског“, минимума. Још пре Другог светског рата Јустин се изричито противио реформи календара, коју је, да би се приближила Ватикану, Лондону и Женеви, спровела Цариградска патријаршија. Био је и против тзв. „литургијске реформе“, која рационалистички пориче мистичку пуноту православне литургијске праксе. Залагао се и за вековни начин припреме за Свето Причешће – постом, молитвом и исповешћу, уместо сваколтургијског причешћа без личне одговорности. Када су се, у СПЦ, појавили захтеви да се постови скрате, отац Јустин је стављао до знања да би то разорило подвижнички дух наше Цркве (додуше, у Цркви има места и за оне који два – три пута годишње пале свећу; али Црква се не оријентише према њима, мада их воли, него према својим свецима – испосницима и подвижницима.)

**За крај**

Од наслеђа оца Јустина Србска Црква би могла да живи вековима. Колико ће живети заиста – то зависи само од нас, православних Срба. У свакој црквеној ситуацији,

## Поуке једне канонизације - Свети Јустин Ћелијски и његови завети

Пише: Владимир Димитријевић  
четвртак, 20 мај 2010 10:45

---

светојустиновска мудрост би нам добро дошла. Рецимо, кад је Сабор СПЦ рашчинио епископа америчко-канадског Дионисија (наводно, због финансијских и других престапа, а у ствари, по налогу Титовог режима), отац Јустин је говорио да се тако не поступа с једним епископом, чак и ако је крив, и да је раскол, изазван његовим рашчињењем, раскол који је завадио Србе у дијаспори, паклено гротло које прождире људске душе.

Отац Јустин је канонизован, и тиме је СА Сабор СПЦ признао свенародно поштовање које му је србски народ указивао и указује, и свеpravославну свест о његовој светости. Па ипак, ако не будемо поштовали његове поуке, бићемо као фарисеји које је Христос прекоревао да зидају гробове пророцима које оци њихови побише. А Господ није волео фарисеје.